

શાંકિત-હૃદય

(નાટકનાં ગાયનો તથા ટૂંક સાર)

ધી બી. જે. મેડીકલ સ્કુલ
અમદાવાદ.

: લેખક :

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઈ
એમ. એ.

પ્રકાશક :

પી. ડી. જોશી

સી. ડી. પટેલ

માનદ મંત્રીઓ, નાટ્યવિભાગ

૨૯ મું સ્નેહ-સંમેલન

બી. જે. મેડીકલ સ્કુલ-અમદાવાદ.

કિંમત ત્રણ આના.

The KOTHARI BOOK DEPOT.

(Sole Prop:—*B. B. Kothari.*)

Cheapest House for Medical Books.

જરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૪૧-૪૦ કિમત

ગ્રંથનામ શાંતિન હૃદય

વર્ગિક ૬- : ૨-૪

Price Rs. 5/- (800 Pages)

ૐ

બી. જી. મેડીકલ સ્કુલના વિદ્યાર્થીઓ તરફથી
નાટ્ય પ્રયોગ

— શંકિત હૃદય —

નાટકનાં ગાયનો તથા ટુંકસાર

લેખક :

શ્રી. રમણલાલ વસંતલાલ દેસાઈ

એમ. એ.

મદદનીશો :

રમણીક દેસાઈ
એસ. જે. ભટ્ટ

પ્રકાશકો :

પી. ડી. જોશી
સી. ડી. પટેલ

માનદ્ર મંત્રીઓ નાટ્ય વિભાગ.

સંવત ૧૯૯૬

સને ૧૯૪૦

ડૉ. ભારતભૂવન થીએટર

અમદાવાદ.

પદ્ધતીસર સંગીત કયાં શીખશો ?

નાના બાળકોને ખાસ લાભ ?

શ્રી શક્તિ સંગીત વિદ્યાલય.

ગાંધીરોડ, પાડાપોળ,

સોમનાથ વ્યાસ (પટપટ)

H. M. V.

પોવેલ્સ લીમીટેડની

બનાવેલી પેટન્ટ દવાઓ. B. P. સ્ટેન્ડર્ડ પ્રમાણે
બનાવેલા દરેક જાતના ટીન્કચર્સ સરજીકલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટસ
તથા દાંતના દવાખાનાને લગતો દરેક જાતનો સામાન,
તેમજ સારણુગાંઠના પટા. ડ્રગ્સ વીગેરે મેળવવા

માટે ભરોસા પાત્ર મથક:—

અમદાવાદના સોલ ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ

જમનાદાસ એન્ડ સન્સ.

ભદ્ર, જયેન્દ્ર બીલ્ડીંગ,

પી. ધનજીભાઈની સોડા ફેક્ટરી સામે,

અમદાવાદ.

નિવેદન

સુઝ મહાશય,

પ્રતિવર્ષે બી. જી. મેડીકલ સ્કુલ એમેચ્યોર્સ તરફથી ગુર્જર રંગભૂમી પર અમદાવાદની કદરદાન નાટ્યરસીક પ્રજા સમક્ષ એક નાટ્ય પ્રયોગ ભજવી બતાવવામાં આવે છે. તે નિયમાનુસાર આ વર્ષે પણ અમે શ્રી. રમણલાલ વ. દેશાઈની સંસ્કારીક કલ્પમયી લખાયેલ “ શંકિત-હૃદય ” નામક નાટ્ય પ્રયોગ રજુ કરીએ છીએ.

આ નાટ્ય પ્રયોગ ઘણી સંસ્થાઓ તરફથી ભજવવામાં આવેલો છે. તેમાં પણ ખાસ કરી અમારી સ્કુલના એમેચ્યોર્સ તરફથી બે વાર ગુર્જર ભૂમીના તખ્તા ઉપર રજુ કરવામાં આવેલો હતો.

ગત વર્ષે અમારી સ્કુલના હીરક મહોત્સવ વખતે શ્રી. ર. વ. દેશાઈનું જ લખેલું નાટક “ અંજની ” પ્રથમ જ રજુ કરેલો અને તેને પૂરતી સફળતા મળી. પ્રેક્ષક વર્ગ તરફથી આવા નાટકોને સારો આવકાર મળતો હોવાથી અમને ફરી પાછું શંકિત-હૃદય તખ્તા ઉપર રજુ કરતાં આનંદ થાય છે, અને આ પ્રયોગમાં અમે કંઈક પણ નવિનતા બતાવી શક્યું તો અમારો પ્રયાસ સફળ થયો માનીશું.

આ પ્રયોગ ટુંક સમયમાં રજુ કરેલો હોવાથી ઘણી ત્રુટિઓ રહી જવા સંભવ છે, આશા રાખીએ છીએ કે સુઝ પ્રેક્ષક વર્ગ હંસ ન્યાયવૃત્તિ રાખી અવલોકન કરશે.

આ પ્રયોગમાં સફળ બનાવવા જે જે વિદ્યાર્થી ભાઈઓએ અમને અમૂલ્ય સહાય આપી છે તેનો અમે આભાર માનીએ છીએ.

પ્રદસન વિભાગનાં ગાયનો ડો. નાણાવટીએ બનાવી આપ્યાં છે. તેઓ ડો. ઝવેરી, ડો. બક્ષીએ, તથા ડો. દોસીએ તથા ડો. વસાવડાએ બહારની પ્રવૃત્તિમાં રચ્યા પચ્યા હોવા છતાં અમને જે કાંઈ અમૂલ્ય મદદ કરી છે તે બદલ અમે તેમના આભારી છીએ.

શ્રીયુત્ રમણુલાલ વ. દેશાઈએ આ નાટક ભજવવા પરવાનગી આપી તે બદલ અમે તેઓના ઋણી છીએ.

શ્રી. વિદુલદાસ ભોજકે પોતાનું અગત્યનું કામ પડતું મૂકી અમેને ડીરેક્શન આપવામાં જે તનતોડ મહેનત કરી છે તે બદલ અમે તેમનો આભાર માનીએ છીએ. શ્રી. સોમનાથ પટપટની મ્યુઝીક ડીરેક્શન માટે અમે કદર કરીએ છીએ.

ભારત ભૂવન થીએટર
તા. ૯-૨-૧૯૪૦

લી.
પી. ડી. જોશી.
સી. ડી. પટેલ.
માનદ્ મંત્રીઓ. નાટ્ય વિભાગ.

શંકિત-હૃદય

પાત્ર પરિચય.

પુરૂષ પાત્રો

કુંજવિહારી

ચિદ્ધન

ગુરુ

કવિ

વકીલ

ડાક્ટર

ચોર ૧ લો

ચોર ૨ જો

ગૃહસ્થ ૧ લો

ગૃહસ્થ ૨ જો

ગૃહસ્થ ૩ જો

શિષ્ય. ૧.

શિષ્ય. ૨.

નેત્રકર—

પારસી ગૃહસ્થ

આશ્રમ પુરુષ

શ્રી. નટુ દોશી

શ્રી. બટુક પંડ્યા

શ્રી. મુકુન્દ બધેકા

શ્રી. મારકંડ દેસાઈ

શ્રી. જે. પી. શાહ

શ્રી. બળવંત જોશી

શ્રી. પુણ્ડરીક દેસાઈ

શ્રી. જે. એમ. પટેલ

ડા. સી. જે. વસાવડા

ડા. વી. એન. દોશી

શ્રી. રાજેન્દ્ર બક્ષી.

શ્રી. જે. એમ. મહેતા

શ્રી. રવીન્દ્ર મહેતા

શ્રી. એ. એ. ઓઝા

ડા. આર. કે. ઝવેરી.

શ્રી. વી. પી. શાહ

મંગળાચરણ—

} મીસ લીલા માનકામે
મીસ પ્રભાવતી રાજપુરકર
લાલશંકર મણીશંકર

—:સ્ત્રી પાત્રો:—

વિલાસ

શ્રી. અખતર

ચંદ્રિકા

.....

કવિપત્ની

શ્રી. જી. ડી. સોલંકી

વનદેવો

શ્રી. વીરેન્દ્ર વજીરાજની

સખી

શ્રી. તન્ના

વીજળી

શ્રી. જી. બી. શાહ

ફોટો મેનેજર

ડાયરેક્ટર

ડો. ડી. આર. બક્ષી

શ્રી. વિઠ્ઠલદાસ ભોજક.

શ્રી. સી. જી. મહેતા.

મ્યુઝીક પાર્ટી

શ્રી. સોમનાથ પટપટ

(શક્તિ સંગીત વિદ્યાલય)

શ્રી. મણિભાઈ ઠાકર

મા. મહમદભાઈ દરબાર

મદદનીશો.

શ્રી. રમણીક દેશાઈ

પી. ડી. જોશી.

શ્રી. એસ. જે. ભટ

સી. ડી. પટેલ.

માનદ મત્રીઓ.

“નાટકનો ટુંક સાર”

અંક ૧ લો

મંગળાચરણ.

સ્થળ : આશ્રમ

પ્ર. ૧ લો—જગતનાં દુઃખ હટાવવાના વિચાર કરતો ચિદ્ધન ગુરુના આશ્રમ આગળ આવી ચઢે છે. ગુરુનું ચિદ્ધનને ચંદ્રિકા સાથે લગ્ન સંબંધમાં ન જોડાવા લીધેલી હઠ છોડાવવા અને ચંદ્રિકા સાથે લગ્ન કરાવવા મથવું. ચિદ્ધનનું લગ્ન ન કરવાના નિશ્ચયને વળગી રહેવું.

સ્થળ : કુંજનો બગીચો

પ્ર. ૨ જો—ચંદ્રિકા અને વિલાસીનીનું આવવું. છુપી રીતે સંગીત સાંભળવા માટે વિલાસીનીએ ચિદ્ધનને કટાક્ષ કરવો. કુંજનું આગમન બન્ને જણાંએ ચિદ્ધનને લગ્નના દુરાગ્રહ માટે ઠપકો આપવો. સંકેત મુજબ ચિદ્ધન અને ચંદ્રિકાને એકલા મૂકી કુંજ તથા વિલાસનું ચાલ્યા જવું. ચંદ્રિકાની ક્ષમા યાચતાં ચિદ્ધન ચંદ્રિકાને મુખે વિલાસ તરફ પોતાના થતા આકર્ષણનો આરોપ સાંભળી ચાલ્યો જાય છે.

સ્થળ : કવિનું મકાન

પ્ર. ૩ જો—કવિ અને કવિપત્નિ પોતાનો ગરીબ ધરસંસાર આનંદથી ચલાવે છે ત્યાં વકીલ અને ડોક્ટર આવી સમાજસેવા થાય એવું નાટક લખવા વિનંતિ કરે છે જે કવિ સ્વીકારે છે

સ્થળ : દવાખાનું

પ્ર. ૪ થો—મજૂર દહીં તરફ તોછડાઈ ભર્યા વર્તન માટે ચિદ્ધન એક ગરીબ મજૂરણને ત્યાં ડોક્ટરને સારવાર માટે મોકલે છે. વકીલ અને કવિનું આવવું-વિચારના વમળે ચઢેલો ચિદ્ધન કવિને નવરાશમાં મળવાનું કહી ચાલ્યો જાય છે. કવિ અને વકીલના તર્ક વિતર્કો.

સ્થળ : ચંદ્રિકાનું દીવાનખાનું

પ્ર. ૫ મો—ચિદ્ધનની છત્રી લઈ ચંદ્રિકા વિચાર કરે છે. તેવામાં સખીનું આવવું અને બન્ને લગ્નના ફાયદા અને ગેરફાયદા વિષે ચર્ચા. પોતે લખેલું નાટક પસંદ કરાવવા કવિ અને વકીલનું આવવું. કંટાળેલી ચંદ્રિકાને ચિદ્ધન વિષે અણુગમતા પ્રશ્નો પૂછી વકીલે તેનો બહેમ દઢ કરવો. ફરી એકવાર ચિદ્ધનને જોઈ આવવાની લાલચે ચંદ્રિકાનું કુંજને મકાને જવું.

સ્થળ : કુંજનું મકાન

પ્ર. ૬ ઠો—ચિદ્ધન સંસારના સ્વીકાર અસ્વીકારના પ્રશ્નો વિચારતો એક ખૂણે ઉભો છે. અચાનક તોફાને ચઢેલા વિલાસ અને કુંજ આવી પ્રેમ મીઠાપ કરે છે. વિલાસને હીંચકા ઉપર સુવાળી કુંજ ચાલ્યો જાય છે. પ્રેમચેષ્ટા નિહાળતાં ચિદ્ધનના હૃદયમાં વિલાસ માટે અસ્પષ્ટ રહેલું આકર્ષણ વ્યક્ત થાય છે. ઉન્માદમાં આવી ચિદ્ધન નિદ્રાવશ થયેલી વિલાસને ચૂમે છે. એકાએક કુંજ અને ચંદ્રિકાનું આવવું અને દશ્ય નિહાળવું.

ટૂંકો.

અંક ૨ જો.

સ્થળ : નદીના અકાંત કિનારો

પ્ર. ૧ લો—શરમથી સંતાતો, નદીને કિનારે ફરતા ચિદ્ધનને દેવીઓ મહેલમાં મારે છે. પોતાના દોષથી અકળાઈ ચિદ્ધન આપઘાત કરવા પ્રેરાય છે. વનદેવી તેને તેમ કરતાં અટકાવે છે. પોતે કરેલાં કુકર્મના ડંખ જીવનસુધી સહેવાનો શાપ આપી વનદેવીનું અદૃશ્ય થવું. એકાએક ચિદ્ધનને સર્પકંથ થતાં મૂર્ચ્છિત થવું. તેવામાં ગુરૂનું પ્રગટ થવું અને ઝેર ચૂસી લેવું.

સ્થળ : કુંજનું મકાન

પ્ર. ૨ જો—શંકાશીલ અને અસ્થિર મનવાળા બનેલા કુંજની પાસેથી વકીલ, ડોક્ટર કવિનું કારા કાગળ પર સહી કરાવી લેવું.

સ્થળ : ગુરૂના આશ્રમનો ભાગ

પ્ર. ૩ જો—ઝેરની અસર આંખે ઉતરવાથી અંધ બનેલો ચિદ્ધન પોતાના પાપનો પશ્ચાતાપ કરે છે. ગુરૂ તેને આશ્વાસન આપે છે. પાપની જવાબદારી વિષે ચર્ચા થતાં એકદમ ગુરૂના સમક્ષ ભૂતકાળના કૃત્યોનો આભાસ થાય છે. ચિદ્ધન પોતાનો જ પુત્ર છે એ વાત જાણી તેની જવાબદારી પોતાના ઉપર હોવાનું સત્ય ગુરૂને સમજાય છે.

સ્થળ : માર્ગ

પ્ર. ૪ થો—કુંજે કારા કાગળ ઉપર સહી કરી આપી હોવાથી વકીલ, કવિ અને ડોક્ટર ત્રણે જણાએ કેમ પોતાના લાભમાં ઉપયોગ થાય કે તે બાબત મંતલસ કરવી. ત્રણે જણાનું સંપ કરી મિલકતનો ઉપયોગ કરવા સંમત થવું.

સ્થળ : ચંદ્રિકાનું દીવાનખાનું

પ્ર. ૫ મો.—તરછોડાયેલી ચંદ્રિકા પુરૂષ વર્ગ તરફ તિરસ્કાર દર્શાવતી કવિ સાથે વાત કરે છે. પાછળથી ડોક્ટરનું આગમન ડોક્ટરની મલીન વૃત્તિનો ભાસ થતાં ચંદ્રિકાનું તેને રજા આપવી. પુરૂષ વર્ગ તરફના તિરસ્કારનો આવેશ વધી જતાં પોતાના ઔરડામાં ટાંગેલી છબીઓ ચંદ્રિકા ફેંકી દે છે. પિતાની છબી ફેંડતાં તેનું અચકાવું. ચિદ્ધનની છબી ફેંડતાં હૃદયને અસહ્ય વેદના થાય છે.

સ્થળ : કવિનું મકાન

પ્ર. ૬ ઠો.—કવિને ઘેર આવતાં મોકું થવાથી કવિપત્ની ગુસ્સે થાય છે. બહારથી કવિ આવી બારણું ઉઘાડવા બુમ પાડે છે. પારકી મિલકત પચાવી પાડવાની કવિની દાનત જોઈ તેમ ન કરવા આગ્રહ કરે છે.

સ્થળ : કુંજનો બગીચો

પ્ર. ૭ મો.—શંકાની વ્યથાથી પીડાતો કુંજ ભૂતકાળને ભૂતવાની દવા શોધે છે. અચાનક વિલાસનું આવવું. વિલાસના મુખેથી ચિદ્ધનના નામનો ઉચ્ચાર સાંભળી ઉન્માદ વશ થઈ કુંજ વિલાસને નદીમાં ફેંકી દે છે વિલાસ બચવા માટે કુંજને ખૂંચો પાડે છે. ખરી સ્થિતિનું ભાન થતાં કુંજનું વિલાસની પાછળ નદીમાં પડવું.

અંક ૩ જો.

સ્થળ : કુંજનું મકાન

પ્ર. ૧ લો—કુંજની મિલકત સખંધી કુલ સત્તા પોતાને મળ્યાથી, વકીલ અને ડોક્ટર ખુશ થાય છે. અકસ્માત કુંજના કારખાનામાંથી કાઠી મૂકેલા મજૂરો ચોરી કરવા આવે છે. અને વકીલ અને ડોક્ટરના ખીસ્સામાંથી સહીવાળા કાગળો ઝૂંટવી લઈ ફેંકી દે છે. કવિ તે કાગળો ઉપાડી લે છે. ચોરના ગયા પછી કાગળો પાછા માગતાં ડોક્ટર અને વકીલને કવિ ઉડાવ જવાખ આપે છે.

સ્થળ : નદીના કિનારો

પ્ર. ૨ જો—વિલાસની શોધ માટે નદીના કિનારે ઝૂંચી કરતો કુંજ ચોરની નજરે પડે છે. કુંજના હાથ ઉપર વીંટી જોઈ ચોર લૂંટવા પ્રયત્ન કરે છે. એટલામાં પોતાના માલિક છે તેવી ચોરને ઓળખ થાય છે. પાસે ગુફામાંથી કોઈ ભૂત રોજ રાત્રે ગાય છે તેવી ખબર કુંજને મળવાથી વિલાસના સમાચાર જાણુવા તે ભૂત પાસે જાય છે.

સ્થળ : આશ્રમનો માર્ગ

પ્ર. ૩ જો—છબી ફોડતાં થયેલી હૃદય વ્યથા ન મટવાથી આશ્રમમાં રહેવાની ઇચ્છાથી ચંદ્રિકા આશ્રમ આગળ આવે છે. અંધ બનેલા ચિદ્ધન પોતાને આશ્રમમાં લઈ જવા આશ્રમવાસીઓને વિનતિ કરે છે. પરંતુ કોઈ પણ લક્ષ નહિ આપવાથી નિરાશ થાય છે. ચંદ્રિકા તેને સહાય આપવા તત્પર થાય છે. ચિદ્ધનને ઓળખી તેની સેવા માટે ચંદ્રિકા આશ્રમમાં રહેવા નિશ્ચય કરે છે.

સ્થળ : જંગલની ગુફા

પ્ર. ૪ થો—વિલાસીનીની ભ્રમણામાં ફરતો કુંજ વિલાસને નિહાળે છે. વિલાસને ભેટવા જતાં વિલાસ પોતે ભૂત તરીકે જાહેર થાય છે. સૂર્યોદય થવાનો : સમય હોવાથી વિલાસ કુંજને બીજીવાર ફરી આવવાનું કહી અદ્રશ્ય થાય છે.

સ્થળ : કુંજનું મકાન

પ્ર. ૫ મો—નાટક ભજવવા માટે જુદા જુદા રસના ખેલાડીઓ કુંજના મકાનમાં એકત્ર થાય છે. અને સર્વ પોતાની આવડતનું પ્રદર્શન કરે છે. નાટકમાં રહેવા આવેલો ગામડીયો કવિના સંકેત મુજબ ચોરનું પાત્ર ભજવી વકીલ અને ડોક્ટર પાસેથી કુંજની સહીવાળાં કાગળો કુંટવી ફાડી નાખે છે. આથી નિરાશ થઈ નાટકની વાત બંધ પડે છે.

સ્થળ : આશ્રમનો માર્ગ

પ્ર. ૬ ઠો—શશીકલાના નામથી છુપી રહેલી ચંદ્રિકાને લઈ સુધરતી જતી આંખવાળો ચિદ્ધન ફરવા નીકળે છે, શશીકલા પોતાને માટે પ્રેમ બતાવે છે તે જાણી ચિદ્ધન ભય પામે છે. અચાનક ગુરૂ ચંદ્રિકાને બોલવા નીકળે છે. ચંદ્રિકાનું નામ ગુરૂને મુખેથી સાંભળી ચિદ્ધન ચંદ્રિકાને ઓળખે છે,

સ્થળ : જંગલની ગુફા

પ્ર. ૭ મો—સૂર્યાસ્તની રાહ જોતો કુંજ તરંગે ચઢે છે. કવિ કુંજને બોલાવવા આવે છે કુંજ સૂર્યને આથમી જવા વિનંતિ કરવા ટેકરા ઉપર જાય છે. ત્યાં ચિદ્ધન, ચંદ્રિકા અને ગુરૂ, કુંજ અને વિલાસની શોધમાં આવી ચઢે છે. ગુફામાં વિલાસનો ભાસ થતાં કુંજ વિલાસને ભેટવા જાય છે. અને શંકિત હૃદયની પૂર્ણાહુતી થાય છે.

અસ્તુ.

અસ્તુ,

અસ્તુ.

નાટકનાં ગાયનો.

અંક ૧ લો.

મંગળાચરણ

(૧)

મંગળમય હરિતું નામ

ચરણ કમળ કર પ્રણામ.

હરિવિષ્ણુ ખાલી કોઈ ન ઠામ

અચ્યુત પદ પરમ પદ

પરમાનંદ પુરણ કામ—મંગળ.

(૨)

ચિદ્ધન—

શાને જનનયને જલ ઉભરાય ?
 કોમલ કંજ ખિડાય હાય—શાને.
 શાને જનનયને જલ ના સમાય,
 ધુમ્મસ વરસે, જગ સહુ ભીંજે
 નયનો અટકે શ્યામલ પડદે
 રવિ કિરણ શું છુપાય ? હાય
 શાને જનનયને જલ ઉભરાય—શાને.

(૩)

ગુરૂ તથા શિષ્યો—

વીરરસે રસ બસ સહુ બનીને કુમ કુમ આંકી ભાલ
 સાચ તણી સમશેર હસ્તમાં ક્ષમા તણી ધરી ઢાલ
 શૂરા સિપાહી આવો !
 ક્ષત્રીવટનો શુભ દહાવો
 જગને નૂતન બતલાવો
 યોજને વ્યૂહ વિશાલ—

(૪)

શિષ્ય—

સાધો ! મનકા માન ત્યાગો
 કામ ક્રોધ સંગત દુર્જન કી
 તામે અહોનીશ ભાગો—સાધો.
 સુખ દુઃખ દોન સમકર જાને
 ઓર માન અપમાન
 હર્ષ શોક એ રહે અતિતા
 તીન જગત પિછાને—સાધો.

(૫)

ચંદ્રિકા— આઈ બાદરીયા બરસત હારી
 ગરજ ગરજ દામની દમકાવે
 જયું ચુનરીમે ઝલક કિનારી—આઈ
 મધુર મધુર કોયલ વન ખોલે
 ભુવન ભુવન ગાવત શ્રીજનારી
 ચલત પવન શીતળ નારાયણ
 પરત કુવાર લગત અતિ પ્યારી—આઈ

(૬)

કુંજ— ફૂલની સાંકળે જગ ગૂંથતી
 શું એ તે પ્રિય વસન્ત—ફૂલની.
 હસતી રમતી વનમાં જનમા
 ચાલે લટકતી રંજનમાં
 કોકિલ કંઠે અલિ ગુંજનમાં
 ગાન કરી વિલસન્ત—ફૂલની.
 મોહ મધુ સચરાચર પાતી
 ભર યૌવન મહાલે મદમાતી
 વસન્ત પુષ્પ પરાગે નહાતી
 કે મુજ પ્રિય હૃદયન્ત—ફૂલની.

(૭)

કવિપત્ની—

મને આવે ઉમળકા આજ
 યુવતી ઉરને સમજે આજ—મને
 માનસ સરના હંસલ ડોલે
 ઉર સરવરીયું હીંચે ઝોલે
 નંદન વનના તમ અધીરાજ
 મારા હૈયાના છો તાજ—મને.

(૮)

કવિપત્ની— નાટક લખશો એવું ભજવાયે જે જોયા જેવું

કવિ— પાસા પડે પોખાર તો ચુકતે જાય ભરાઈ દેવું

ક. પત્ની— છાપા મહિં છાપાવો કિસ્મત તમે અજમાવો
રસ બસ લેશું દહાવો—

કવિ— લઈ ઝોળી કાં બનીશ બાવો નાટક.

ક. પત્ની— હાર મોતીના મંગાવો હિમ હૈયા પર બુલાવો

કવિ— ટમ ટમ ધીરે હાંકશો નહિ તો થાશે મોટો દાવો
—નાટક.

ક. પત્ની— લાંબા ઘુઘટ તાણી જશું ભરવા પાણી

કવિ— લચકાતી ચાલે ચાલશે છેને થઈએ પાણી પાણી
—નાટક.

(૯)

ચંદ્રિકા— ખેંચી તીર મારો ના
ન ભોળું જીગર ભેદીએ
શ્યામ નયન વારો ના

શું આશ આમ છેદીએ

કનકનો ભરેલ જામ અધર પર કરે આરામ

ઝૂંટવીએ ન આમ હો

ન ભોળું જીગર ભેદીએ —ખેંચી

હિલ ટુંટાવી રહીએ દૂર જીવનચંદ્ર ઢાંકે નૂર

એવા શાને કૂર હો

ન ભોળું જીગર ભેદીએ —ખેંચી

(૧૦)

વિલાસ— છોડો મારી જૈયાં ઓ
આવી મહારી સૈયાં

આવી મહારી સૈયાં ઘડયાં આ શાનાં હૈયાં—છોડો.

જલ ભરેલ ઝારી ઢોળાવી હું તો હારી
જાઓને રીત ના મને ગમે તમારી—છોડો.

કુંજ— જલના સિંચન સુંદરી માગે કુમળાં ફૂલ
હૈયું મુજ માગી રહું સિંચન પ્રણય અમૂલ

વિલાસ— અલક લટ વિખૂટી હું તોય શે ન જૂટી
નાસતાં સોનાની કટિ મેખલા આ તૂટી—છોડો.

કુંજ— વિખરી લટમાં જો સખિ બંધાયો હું અન્નાણુ
છો તૂટી કટિ મેખલા કર બંધન લે પ્રાણુ

વિલાસ— ખડાવરી બનાવી મજા કહો શું આવી
જાઓને પ્રાણુ હું હવે કદી ન બોલું—છોડો.

અંક-૨-જો.

(૧૧)

વનદેવી-

અહ સંતજી પગ પાવડી પરથી

જુઓ આ ખસી ગયો.

તમ પુણ્યભર પગને જુઓ જરા

ધૂળ અડકી હો અરે લપસી ગયો પગ હો

—અહ સંતજી

હુતી અડગ મેરૂ સમી સમાધિ આજ સુધી ભાળી

એ અચલતા બદલાઈ ક્યમ ગયું ધ્યાન તમહાલી

સમાધિ શું તમે ટાળી—અહ સંતજી.

તમ ભવ્ય ભાલ થકી ભુંસાઈ ભસ્મ ગઈ સઘળી

ખૂટી ભસ્મ શું કુમ કુમ તણા લેપનની વૃત્તિ થઈ

ગયું મન સિદ્ધિમાં શું વહી—અહ સંતજી.

(૧૨)

ચિદ્ધન-

આંખે પડદા પડે ! હો પડે !

ઘોર ઘટા ઘન મેઘની છાઈ

તિમિર અમાસ અડે ! હો અડે !.....આંખે

વીજલડી પણ જાય રિસાઈ

ખુરખો ઓઢી રડે ! હો રડે !.....આંખે

પંથી આજ રહ્યો અટવાઈ

મારગ તો જડે ! ના જડે !.....આંખે

કવિ. વકીલ. ડોક્ટર—

ઠીક લાગ આવ્યો એ કેવો ફસાયો

મીલકત પચાવી બેઠા આજ આપણે—ઠીક.

મારૂં માનો તો કંપની કાઢીએ

મુંબઈથી સારા સ્ટારો બોલાવીએ

રંગબેરંગી નાચો નચાવીએ—ઠીક.

હું મેનેજર તમે ડીરેક્ટર કવિ મ્યુઝીક માસ્તર

બેલ નાખો જલ્દીમ દુલ્હીયા ઠેકાણુ આ થીએટર

મુરત સારૂ જોઈ હવે શરૂ કરો એ કામ

પારકે પૈસે પરમાનંદભાઈ જીવો આનું નામ—ઠીક.

કવિપત્ની—

મોરો ઝાંઝર ઝમકે ઝમક ઝમક પીયુ આજ

મોરી ધુધર છમકે છમક છમક આવે લાજ—મોરો.

નહિ નહિ રે બોલું શાને રાત જાગો રસરાજ—મોરો.

ઝીણા ઝીણા ધુંધટે મુખશે સંતાય એ રઢિયાળારાજ

નયનોનાં બાણથી બચાયના રસ ભીનારાજ

પાલવ પટક્યાનું શું છે કાજ—મોરો.

(૧૫)

કવિપત્ની—

જાઓ જાઓ અહિંથી દુર થાઓ
 વાત વાતમાં નવ ઉડાવો
 જાણી ભોળી બાળા નવ ભરમાવો—જાઓ.
 રજની બીજે વીતાવી બોલી મીઠું બનાવી
 આશુસમજી સમજીને અમને હવે નવ સમજાવો—જાઓ.
 કપોલ પરદિસે છે તમને કાજળ કેરા ડાઘ
 લજ્જત હૈયું કેવું ધ્રુજે થરથર (૨) આજ
 લાલી ભર્યા નયનોને અમથી હવે નવ છુપાવો—જાઓ.

(૧૬)

કવિપત્ની—કવિ—

નહિ ગમશે એવા હરામના પૈસા
 જો લાવશે—નહિ ગમશે.
 નારેના બહાલી એવા પૈસાની સામે ન જોતો—નહિ ગમશે.
 વકીલ વેપારી કે ડોક્ટર ધંધાર્થી ભેગો કરે બસ પૈસો
 મોટર લઈ આવવા બંગલા બનાવવા
 જોઈએ જરૂર બસ પૈસો
 એવા હરામના પૈસા ન લાવશે.

અંક ૩—મે.

(૧૭)

ડોક્ટર—વકીલ લુંટી લીધા તેં આજ
 દીધો દગો તેં દોસ્તથઈને—લુંટી
 લુંટવા જાએ જે કોઈ લુંટાએ આપો આપ
 હાથે કરેલાં હૈયે વાગે પૂર્વજન્મના પાપ—લુંટી
 કવિ— સફેદ સ્વાંગે હૈયે કાળાં આપે સૌને થાપ
 ગરજ પડે બેટા થઈ રહેશે સ્વાર્થ સરે બને બાપ—લુંટી

વકીલ— દોષ નહિ એ કિસ્મતનો, છે ભૂલતાણો એ ભોગ.

ડોક્ટર— ઝાઝી મીલકત ભાળી લાગ્યો ઇનસેનીટી રોગ

કવિ— હરામની એ મીલકત લુંટે માલમલીદા ખાશે કોક
 ચારે થોડું લુંટી લીધું હું મુકાવું પોક—લુંટી

(૧૮)

ચંદ્રિકા— ઝૂલી રહી મતવાલી આજે
 સૂનો સૂનો બાગ
 હૈયે ભાવ રૂંધાઈ રહે જ્યાં
 કંઠે ના'વે રાગ.—ઝૂલી.

છૂપી છૂપી તારલી ઘેલડી મટકે
 હસી હસી ચંદ્રી નફ્ટ બની અટકે
 અલિ મોહી શું લટકે—આજે
 ઉછરી આશા અમર મરોડી
 કંપ ભરી મુજને તરછોડી
 જાય પ્રીતમ મુખ મચકોડી
 સૂનો સૂનો બાગ—ઝૂલી.

(૧૯)

ચિદ્ધન— જગમાં ભાવ જરા ન જડે
 મુખપર મધુરી મોહન વાણી
 અંતરના ઉગડે—જગમાં
 નેહ નયનમાં દેખું વહેતો
 હૈયાં ખાલી પડે—જગમાં
 કોણ તણી આશામાં ભુલી
 મુરખ તું આથડે—જગમાં

(૨૦)

કુંજ— નયનથી દૂર બની (૨)
 ખાલી જગર ખાલી
 બિડો બિતરું હું કો (૨)
 ઉંડાણે રહો કો ખાલી—નયનથી.
 જોઉં સહુ સ્થાનમા ઇશારો
 અલબેલો તારો
 લઉં હું ચૂમી ત્યાં તો જાય
 પ્રિયા આલી—નયનથી.

(૨૧)

ચંદ્રિકા— મહારી નાનીશી હોડી
 ડોલે એ થોડી થોડી
 ઘેરાં વારીને હૈયે
 એ નિત્યે રમે—મહારી

ધીમી લહરે સમીર
 ચૂમે નાવ તણાં ચીર
 આછી હલકે એ નાવ
 મહારી નાચતી નમે—મહારી
 ભર્યાં ચંદ્ર તણા તેજ
 ગૂંથી તારલાની રોજ સુએ
 મહારી હોડલી સુએને શીળી
 ચાંદની ઝમે—મહારી
 ઉંચી ભેખડો કરાલ
 ખડક ડોકતા વિશાળ
 હસી નાવ મહારી રંગભરી
 કુદડી ધુમે—મહારી

શાન્તિ

શાન્તિ

શાન્તિ

અગરબત્તીની મહારાણી

સર્વોત્તમ

પત્તા અગરબત્તી
(૨૭૨૮૬) વાપરો

એની ઉમદા સુગંધ માટે અનેક સર્ટીફિકેટો મળેલાં છે.
દરેક જાતના હાઈકલાસ પરફ્યુમર્સ તથા સુગંધીત
હેરબોર્ષલ્સ માટે અમારી મુલાકાત લ્યો.

જે. રાવલ એન્ડ કું.

૭૪૪, ગાંધીરોડ—અમદાવાદ.

સંપૂર્ણ આધુનિક પદ્ધતિના

બ્લાડિસ
ક્રોકસ
જમ્પર્સ
બાબા સૂટ
તેમજ

સીદ્ધ સાડીઓ ખરીદવાનું આધુનિક
સ્થળ :

પટેલ માસ્તર એન્ડ કું.

(સુબધવાળા)

રતનપોળ : અમદાવાદ

મુદ્રક: કેશવલાલ સાંકળચંદ શાહ. વિરવીજય પ્રી. પ્રેસ, રતનપોળ—અમદાવાદ

છેલ્લી દબના

● ફોટોગ્રાફર્સ

● એન્લાઈમેન્ટ

અને

● પેઈન્ટીંગ

માટે

ખો પ ક સ્ રુ ડી ઓ

ગાંધીરોડ

અમદાવાદ.

Let
Prop. Parikh

Gujarat Photo Art Gallery

Solve your Photographic Problem

The oldest well reputed firm.

**For Quick Amateur & Professional
Photographic Service**

- * Always Fresh Goods in Stock.
- * Prices very moderate.
- * Oldest Reputed Dealers in Photographic Goods.
- * Quick Service Station for Amateur developing & Printing.
- * Enlargements & finishing work a Speciality.
- * Portraits and group Photographs taken to entire Satisfaction.

Ahmedabad Photo Depot.

Richey Road — AHMEDABAD.
